

TAPIO

Hiilijemma

Sara Turunen ja Riina Hautala

22.12.2021

Nappaa hiilestä kiinni

Johdanto

Tapio Oy (jäljempänä Tapio) vastaa palvelun toteuttajana ja raportin laatijana siitä, että raportti on laadittu ammattitaitoisesti, huolellisesti ja alalla vallitsevaa hyvää ammattikäytäntöä noudattaen. Raportti vastaa tilannetta sen antamishetkellä, eikä Tapio siten ole vastuussa myöhemmin esim. olosuhteiden muuttumisesta johtuneista seikoista. Toimeksiannon suorittamista varten Tapio on saanut toimeksiantajalta tai kolmansilta aineistoa ja laskentamalleja, joiden oikeellisuuteen ja todenmukaisuuteen Tapio on luottanut ilman eri tutkimusta tai todentamista, ellei kyse ole aineistosta, jonka oikeellisuuden tai todenmukaisuuden selvittäminen on nimenomaisesti kuulunut toimeksiantoon.

Tapio ei vastaa missään tapauksessa raportin välillisistä eikä epäsuorista vahingoista. Tapion vastuu rajoittuu kaikissa tapauksissa sille toimeksiannosta maksettuun määrään, ellei Tapion osoiteta menetelleen tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti. Kolmannella taholla on oikeus luottaa lausuntoon vain siinä tarkoituksessa, mihin lausunto on nimenomaisesti pyydetty. Tapion vastuu kolmatta tahoa kohtaan ei voi olla suurempi, kuin mitä se on lausunnon pyytänyttä tahoa kohtaan.

Sisällys

.....	0
JOHDANTO.....	1
1. HANKKEEN ESITTELY	3
1.1. PERUSTIEDOT HANKKEESTA	3
1.2. HANKKEEN TAVOITTEET	3
1.3. YHTEENVETO HANKKEESTA	3
2. HANKKEEN TOTEUTUS JA TOTEUTUSVAIHEEN ARVIOINTI.....	4
2.1. MENETELMÄT JA AINEISTO	4
2.2. AIKATAULU JA RESURSSIT (SIS. TOTEUTUKSEN ORGANISAATIO JA YHTEISTYÖKUMPPANIT).....	5
2.3. KUSTANNUKSET JA RAHOITUS.....	5
2.4. RAPORTOINTI, JULKAISUT JA SEURANTA	5
2.5. TOTEUTUSVAIHEEN ARVIOINTI	5
3. TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI.....	6
3.1. TULOSTEN ESITTELY.....	6
3.2. TULOSTEN VIEMINEN KÄYTÄNTÖÖN.....	6
3.3. TULOSTEN MERKITYS JA JATKOTOIMENPITEET	7

1. Hankkeen esittely

1.1. Perustiedot hankkeesta

Hankkeen nimi on puutuotteet hiilivarastoina eli #Hiilijemma. Toteuttajina hankkeessa ovat olleet Puutuoteteollisuus Ry, Sahateollisuus Ry ja Tapio. Hanke alkoi toukokuussa 2021 ja päättyi joulukuussa 2021.

1.2. Hankkeen tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriön maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuuden tavoitteena on vähentää sektorin päästöjä, lisätä hiilinieluja ja -varastoja, vahvistaa samanaikaisesti ilmastomuutokseen sopeutumista ja tuottaa tietoa ilmastotoimien tueksi ja edistää kyseisen tiedon käyttöä. Hiilijemma-hankkeessa on toteutettu tavoitetta 4 b pitkäikäisten hiilivarastoina toimivien puutuotteiden valmistuksen ja käytön edistäminen, tutkimus ja tuotekehitys sekä metsätalouden sivuvirtojen hyödyntäminen (fossiilisten resurssien substituoivaikutukset), sekä toimenpiteisiin liittyvä viestintä.

1.3. Yhteenveto hankkeesta

Puutuotteet hiilivarastoina eli Hiilijemma-viestintähankkeen toteuttajina olivat Puutuoteteollisuus ry, Sahateollisuus ry ja Tapio. Projektipäällikkönä toimi Sara Turunen, Tapio.

MMM:ltä myönnettiin rahoitusta hankkeelle 30 000 euroa. Tämän lisäksi Puutuoteteollisuus ry ja Sahateollisuus ry kummaltakin oli omarahoitus 10 000 euroa. Puumiesten ammattikasvatussäätiöltä saatiin rahoitusta 15 000 euroa.

Hankkeen tavoitteena oli tuoda selkeyttä metsien käyttöön ja puutuotteisiin liittyvään hiilinielu- ja päästökeskusteluun. Hankkeessa tuotettiin suurelle yleisölle ja päättäjille selkeää ja ymmärrettävää tietoa puun ja metsien roolista hiilen sitojana ja hiilivarastoina (nielut ja varastot) ja mahdollisuuksista korvata fossiilisia materiaaleja ja lisätä puun käyttöä erilaisissa pitkäikäisissä tuotteissa tai kohteissa.

Hankkeessa julkaistiin Suomen ympäristökeskus SYKEN tuottama selvitys ”Puutuotteet hiilivarastona ja uusiutumattomien materiaalien korvaajina. Puurakentamisen lisäämisen vaikutukset kasvihuonekaasutaseisiin Suomessa vuoteen 2035 mennessä”. Hankkeessa tuotettiin hiilen kiertoa metsissä ja hiilen varastoitumista pitkäikäisiin puutuotteisiin havainnollistava viestintäanimaatio. Viestintää tehtiin pääasiassa sosiaalisen median kanavissa. Lisäksi julkaistiin yksi tiedote sekä järjestettiin kutsuwebinaari keskeisille sidosryhmille hankkeen ydinviesteistä sekä tutkimusorganisaation selvityksen sisällöstä.

In English

Wood products as carbon stocks, Carbon Stash, project was a communicational project. The project consortium consisted of Federation of the Finnish Woodworking Industries, the Finnish Sawmills Association and Tapio. The project manager was Sara Turunen, Tapio.

Ministry of Agriculture and Forestry of Finland provided funding for the project of EUR 30,000. Federation of the Finnish Woodworking Industries, the Finnish Sawmills each had self-financing of EUR 10,000. In addition, the project received EUR 15,000 funding from Puumiesten ammattikasvatussäätiö.

The aim of the project was to clarify the carbon sink and emissions debate related to forest use and wood products. The project provided the general public and decision makers with clear and accurate information on

the role of wood and forests as carbon sinks and carbon stocks (sinks and storage) and the potential to replace fossil materials and add wood for use in long-lived products or building sites.

The project published a report produced by the Finnish Environment Institute SYKE about wood products as carbon storage and substitutes. The project produced a communication animation illustrating the circulation of carbon in forests and the storage of carbon in long-lived wood products. More communication was done through social media channels. In addition, one press release was published and a webinar was organized for key stakeholders on the research organisation's report and the core messages of the project.

På svenska

Träprodukter som kollager, Carbon Stash, -projektet var ett kommunikationsprojekt. Projektkonsortiet bestod av Puutuoteteollisuus r.y ("Träproduktindustriföreningen r.f."), Finlands Sågindustri r.f. och Tapio. Projektledare var Sara Turunen från Tapio.

Jord- och skogsbruksministeriet (JSM) finansierade projektet med 30 000 euro. Puutuoteteollisuus r.y ("Träproduktindustriföreningen r.f."), och Finlands Sågindustri r.f. hade vardera en egenfinansiering på 10 000 euro. Dessutom fick projektet 15 000 euro i finansiering från Puumiesten ammattikasvatussäätiö.

Syftet med projektet var att klargöra begrepp som hänger ihop med kolsänkan och utsläppsdebatten kring skogsanvändning och träprodukter. Projektet gav allmänheten och beslutsfattare tydlig och korrekt information om trädens och skogarnas roll som kolbindning och kollagring (sänkor och lager) och potentialen att ersätta fossila material och öka användningen av trä i långlivade produkter eller byggnader.

Projektet publicerade en rapport, som utarbetades av Finlands miljöcentral SYKE, om träprodukter som kollager och substitut för icke-förnyelsebara material. Projektet producerade en animationsvideo som illustrerar cirkulationen av kol i skogen och lagring av kol i långlivade träprodukter. Kommunikationen skedde i huvudsak via sociala media. Dessutom publicerades ett pressmeddelande och anordnades ett webinarium för det viktigaste intressenterna. I dessa behandlades projektets kärnbudskap och huvudpunkterna i forskningsrapporten.

2. Hankkeen toteutus ja toteutusvaiheen arviointi

2.1. Menetelmät ja aineisto

Hanke toteutettiin viestintähankkeena, joka koostui kolmesta osakokonaisuudesta: 1) tutkimuslaitoksen selvityksestä, 2) viestinnällisestä animaatiosta sekä 3) viestintäkampanjasta animaation ja selvityksen viestin jalkauttamiseksi. Työkokonaisuus ja sen osakokonaisuudet toteutettiin samanaikaisesti hankekonsortion ohjaamana. Animaation ja viestintäkampanjan sisällöt määriteltiin yhdessä hankekonsortion toimijoiden kanssa.

Viestintäkampanjassa toteutettiin viestintää sosiaalisen median keskeisissä kanavissa eri hankeosapuolien toimesta sekä yhteisellä #hiilijemma-tunnisteella. Viestintäkampanja kohdistettiin suurelle yleisölle yleisen puurakentamisen hyötyjen ja vaikutusten ymmärryksen lisäämiseksi. Tämän lisäksi keskeisenä kohderyhmänä oli alan päättäjät ja keskeisten sidosryhmien asiantuntijat.

Hankkeessa toteutettu Suomen ympäristökeskus SYKE:n selvitys "Puutuotteet hiilivarastona ja uusiutumattomien materiaalien korvaajina. Puurakentamisen lisäämisen vaikutukset kasvihuonekaasutaseisiin

Suomessa vuoteen 2035 mennessä” toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, minkä lisäksi selvityksessä tuotettiin tilastollinen analyysi suomalaisen puurakentamisen vaikutuksista Suomen metsien laskennalliseen hiilinieluun. Selvitystyössä hyödynnettiin keskeisenä lähdeaineistona mm. Granlund Consulting Oy:n vuonna 2020 julkaisemaa vähähiilisen puurakentamisen tiekarttaa ja tämän tutkimuksen laskelmia.

2.2. Aikataulu ja resurssit (sis. toteutuksen organisaatio ja yhteistyökumppanit)

Tapion rooli oli koordinoita hanketta. Puutuoteteollisuus ry ja Sahateollisuus ry osallistuivat hankkeen kokouksiin, selvityksen ohjausryhmän kokouksiin sekä animaatioon liittyviin kokouksiin. Kaikki kolme kumppania tekivät yhdessä viestinnällisiä toimenpiteitä. Puutuoteteollisuus ry:llä ja Sahateollisuus ry:llä oli tarkoitus järjestää omille jäsenilleen koulutusta aiheesta vuonna 2021. Nämä koulutukset järjestetään tammi-helmikuussa 2022. Koulutuksia varten Puutuoteteollisuus Ry ja Sahateollisuus Ry hyödyntävät hankkeessa tuotettuja materiaaleja ja tuottavat omia materiaaleja. Nämä uudet materiaalit kootaan alkuvuodesta Hiilijemman hankesivulle <https://tapio.fi/projektit/hiilijemma/hankkeen-aineistoja/>.

Viestinnässä oli ajoittain hankaluuksia löytää kaikkia osapuolia tyydyttävä viestintäsuuntaus. Tämä olisi vaatinut lisäämää hankkeelle, jotta selkeät sävelet olisi voitu yhdessä sopia. Poikkeustilanteen takia kaikki kokoukset ja yhteydenpito hoidettiin etänä. Yhteishengen ja vuoropuhelun sujuvoittamiseksi fyysiset tapaamiset olisivat varmasti vaikuttaneet positiivisesti hankkeen etenemiseen, sekä hankekonsortion keskinäisen yhteistyön että ostopalveluiden osalta.

2.3. Kustannukset ja rahoitus

MMM:ltä myönnettiin rahoitusta hankkeelle 30 000 euroa. Tämän lisäksi Puutuoteteollisuus ry ja Sahateollisuus ry kummaltakin oli omarahoitus 10 000 euroa. Puumiesten ammattikasvatussäätiöltä saatiin rahoitusta 15 000 euroa.

Ministeriön 30 000 eurosta meni suunnitellun mukaisesti 10 000 euroa tutkimuslaitoksen selvitykseen, 2000 euroa animaatioon ja 18 000 euroa Tapion palkkakustannuksiin.

2.4. Raportointi, julkaisut ja seuranta

Hankkeessa julkaistiin Suomen ympäristökeskus SYKEN tuottama selvitys ”Puutuotteet hiilivarastona ja uusiutumattomien materiaalien korvaajina. Puurakentamisen lisäämisen vaikutukset kasvihuonekaasutaseisiin Suomessa vuoteen 2035 mennessä”. Selvityksessä on koottu kokonaiskuva Suomen rakennuskannan kasvihuonekaasupäästöistä sekä puurakentamisen kasvupotentiaalista. Lisäksi selvityksessä on arvioitu puurakentamisen mahdollisuuksia auttaa rakentamiseen liittyvien fossiilisten ilmastopäästöjen vähentämisessä ja varastoinnissa. Selvitykseen myös sisältyy kuvaus puunkorjuun vaikutuksista metsien hiilitaseeseen. Selvitys julkaistiin Suomen ympäristökeskuksen raporttina <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/336707>.

Hankkeessa tuotettiin myös havainnollistava viestintäanimaatio. Animaatio hankittiin ostopalveluna Mainostoimisto Loud:lta, joka toteutti animaation hankekonsortion määrittelemien kriteereiden puitteissa ja ohjauksessa. Animaatio kertoo ja havainnollistaa visuaalisesti miten hiilen kierto tapahtuu metsissä ja miten hiili varastoituu pitkäikäisiin puutuotteisiin. Animaatio ja muut viestintämateriaalit on koottu avoimeen verkkosivustoon <https://tapio.fi/projektit/hiilijemma/hankkeen-aineistoja/>.

2.5. Toteutusvaiheen arviointi

Toteutussuunnitelma kokonaisuudessaan toimi hyvin ja hankkeessa toteutettiin suunnitellut työvaiheet ja

tuotokset.

Keskeisenä osana hankkeen onnistumista on ollut toteutettavan selvityksen onnistuminen ja lopputulokset. Selvityksen osalta työssä saavutettiin sille asetetut tavoitteet, ja selvityksen tuloksia on voitu ja tullaan hyödyntämään laaja-alaisesti toimialan kehityksessä ja tutkimustiedon jalostamisessa. Toiseksi viestintähankkeena, tulosten hyödyntäminen, viestiminen ja jalkauttaminen käytäntöön ovat olleet keskiössä hankkeen onnistumisessa.

Viestinnällisesti hankkeen tuloksien levittäminen ja jalkauttaminen jäi vähäisemmälle kuin alun perin suunnittelua. Ajalliseen viivästykseen vaikutti selvitystyön tuloksien läpikäyminen ja täsmentäminen yhdessä hankekonsortion ja tutkimuslaitoksen kanssa. Viivästyksistä huolimatta hankkeen tuloksia tullaan välittämään ja hyödyntämään myös jatkossa, etenkin Sahateollisuus ry:n ja Puutuoteteollisuus ry:n viestinnässä. Täten ajallinen viivästyminen hankkeen omien tulosten viestinnässä ei heikennä hankkeen vaikutuksia.

3. Tulokset ja niiden arviointi

3.1. Tulosten esittely

Hankkeen keskeisinä tuloksina syntyi tutkimusorganisaation selvitys, animaatio sekä viestintää. Lisäksi hankkeessa järjestettiin kutsuwebinaari keskeisille sidosryhmille hankkeen ydinviesteistä sekä tutkimusorganisaation selvityksen sisällöstä. Hankkeen toteutuneet tulokset vastaavat hankkeen alkuperäisiä tavoitteita.

Hankkeen päätyttyä tuloksia tullaan hyödyntämään hankeosapuolten toimesta eri viestintäkanavissa ja jatkotutkimus- ja kehitystoimenpiteissä.

Hankkeen aikana toteutetun viestinnän tavoitteena oli kuvata kohderyhmille selkeällä tavalla metsien ja puutuotteiden roolia hiilivarastona. Sosiaalisen median viestinnässä hyödynnettiin mm. kyselyitä ja tietoisukuja hankkeessa tuotetun animaation ja kuvituskuvien lisäksi. Sosiaalisen median viestinnän pääasiallisena kanavana toimi Twitter. Tapion sosiaalisen median tileiltä tehdyt julkaisut tavoittivat kanavasta ja julkaisusta riippuen keskimäärin 1000–5000 henkilöä per julkaisu. Julkaisuja tehtiin ja jaettiin lisäksi Puutuoteteollisuus ry:n ja Sahateollisuus ry:n sosiaalisen median tileiltä.

Hankkeesta ja siinä toteutetusta tutkimusorganisaation selvityksestä julkaistiin hankekonsortion yhteinen mediatiedote 15.12.2021. Mediatiedotteella hankkeelle saatiin näkyvyyttä Metsälehdessä, Kauppalehdessä ja Talouselämässä. Tiedotteella saadun ansaitun medianäkyvyyden ansiosta hankkeen viestinnän tavoittamaa kohderyhmää saatiin laajennettua merkittävästi. Tiedote ja hankkeeseen liittyvät uutiset on koottu hankkeen verkkosivuille: <https://tapio.fi/projektit/hiilijemma/hiilijemma-uutiset/>. Hankkeen verkkosivuilla <https://tapio.fi/projektit/hiilijemma/> vierailtiin hankkeen aikana yhteensä 590 kertaa.

3.2. Tulosten vieminen käytäntöön

Tuloksia hyödynnettiin hankkeen sosiaalisen median viestinnässä. Lisäksi järjestetty webinaari käsitteli sekä hankkeen viestejä yleisesti, että hankkeessa tuotetun selvityksen sisältöä.

Tuloksia ei ehditty viestimään hankesuunnitelmassa mainituissa muissa tapahtumissa ja webinaareissa vuonna 2021. Tämä korjataan vuoden 2022 puolella. Puutuoteteollisuus ry:llä on puheenvuoro Lapin metsätalouspäivillä helmikuussa ja puheenvuorossa tulee olemaan osuus Hiilijemman tuloksista. Lisäksi

Puutuoteteollisuus ry:llä on tulossa webinaarisarja, jossa sopivissa kohdin tuodaan esiin Hiilijemman pääviestejä. Wood from Finland -konferenssi järjestetään huhtikuussa ja Sahateollisuus ry:n tavoite on saada hankkeen viestejä nostettua siellä. Puutuoteteollisuus ry ja Sahateollisuus ry ovat nostaneet puurakentamisen myös vaaleja ajatellen omaan vaikuttamismateriaaliinsa. Mahdollisuuksien mukaan Puurakentamisen ohjelman ohryssa mukana olevat aikovat tuoda hankkeen viestejä. Ympäristöministeriö on kutsunut hankekonsortion keskustelemaan heidän kanssaan hankkeen tuloksista.

3.3. Tulosten merkitys ja jatkotoimenpiteet

Suomen ympäristökeskus SYKE:n tuottaman selvityksellä on arvo sekä tieteellisessä mielessä että käytännön kannalta. Vastaavaa selvitystä kotimaisen puurakentamisen vaikutuksesta Suomen metsien hiilinieluun ei ole aiemmin julkaistu. Omalta osaltaan selvitys tuo selkeyttä julkisessa keskustelussa olevaan väittelyyn. Selvityksen kansainvälinen arvo näkyy siinä, että sen perusteella voidaan sanoa, että kehittämistoimenpiteitä tulisi ohjata pitkäikäisiä puutuotteita koskevien laskentamenetelmien kehittämiseen ja tarkentamiseen. Merkitykselliseksi koettiin myös se, että hankkeessa tuli yhdistettyä Puutuoteteollisuus ry:n, Sahateollisuus ry:n ja Suomen ympäristökeskus SYKE:n tietopohjaa ja luotua niiden pohjalta synteisiä.

Hankkeessa muotoiltiin aihetta helposti ymmärrettävään ja selkeyttävään muotoon. Tätä havainnollistaa esimerkiksi hankkeessa tuotettu animaatio, jossa 1:24 minuutin ajassa ehditään kertoa miten hiili kiertää metsässä ja miten puusta valmistettavista tuotteista tulee hiilivarastoja.

Hankkeessa tuotettu materiaali on koottu Hiilijemman hankesivulle. Etenkin Puutuoteteollisuus ry ja Sahateollisuus ry jatkavat aiheen viestimistä omille jäsenilleen ja omissa kanavissaan.

Maistraatinportti 4 A

00240 Helsinki

tapio@tapio.fi

www.tapio.fi